

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

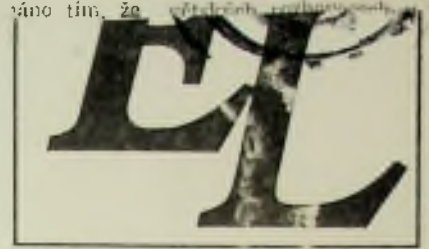
EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

tovaly proti
porušení je-
renity. Čes-
dokonce po-
áno tím, že

OBTÍŽNÁ PODMÍNKY

V komuniké po egyptsko-so-

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 28. APRIL 1973 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 17.

Jací jsme?

Pavel Pecháček

Už dlouho jsem nečetl tak slušně vedenou, obsažnou a tématicky důležitou polemiku, jakou vedl v exilovém tisku i v rozhlase pan Ferdinand Peroutka s výborným článkem paní Hany Ciprisové. Jsem generační druh Hany Ciprisové, ročník 1940. A přiznám rovnou bez mučení, že vlast pro nás nebyla jen "prostor naplněný zmatkem, násilím a hnusem", jak tomu ze zmíněného článku rozuměl pan Peroutka. Dětsví měl totiž každý člověk kdekoli na světě nějak smutné i nějak radostné, jeden si pamatuje víc toho druhý onoho, každý trochu jinak. Rozhodně jsou i krásné vzpomínky na zážitky v krásné vlasti. Dokonce i vězeň koncentráku někdy pocítit radost, byť zcela jiného druhu než jaká bývá z koupě Cadillacu. Ale chceme-li srovnávat podmínky a okolnosti vývoje lidí u nás v první republice s vyrůstáním ve 20 let trávící tvrdé poúnorové totalitě, pak dojdeme k závěru, že jde o propastný rozdíl. Četl jsem "Budování státu", hodně slyšel o první republice vyprávět, a věřím, že "byly i starosti". Nově se nerodilo snadno, bez problémů, bez konfliktů, mezinárodní situace určitě nenapomáhala vnitrostátní stabilitě. Československo bylo ovšem právní stát. Jeho existenci zmařila až hnědá totalita, trávící zhruba půl desetiletí. Ten, kdo však nežil na československém území po roce 1948, je přinejmenším bez osobních zkušeností s dlouhodobou totalitou, když už by o intenzitě této vlády násilí ve srovnání s onou předchozí (válečnou) mohly vzniknout spory. Hovořil jsem s řadou skvělých lidí z poúnorové emigrace. Někteří z nich dokonce dlouhá léta pravdivě psali a píšou o atmosféře komunistického koncentráku, jak se vlastně dalo nazvat celé naše území. A přesto nerozuměli, nebylo možno jim vysvětlit, co skutečně znamená vyrůstat (či žít už zralý život) ve vybudované totalitě.

Německý okupační režim netrval 20 let a obyvatele našeho území tehdy spojovala poměrně silná národní jednotka. Po válce scházely do únorového puče skoro tři roky, totalita se teprve připravovala a poúnorovým emigrantům nebylo možno pocítit její skutečnou, už dobudovanou podobu. Chyběl prožitek něčeho velmi obudného, co tak či onak poznamenalo každého přítomného jednotlivce. My posrpnoví rozumíme většinou Hany Ciprisové, že "nikdy nic k ničemu nevedlo", zcela jinak, než emigrace poúnorová. Je totiž těžké vysvětlit například permanentní pocit, že kdokoli s vámi může udělat cokoli. A určité permanentní nepřirozené nebezpečí ovlivní i za dobu podstatně kratší než je dvacetiletí. Hlubká vlivu poúnorové totality je nová i historicky. "Vděl" za to patří docela prostě úžasněmu technickému pokroku. Technika ve službách totality je totiž nesmírně cenná zbraň. Svou roli hrál i fakt, že různými moderními komunikačními prostředky se podstatně zmenšil prostor. Konečně, dnes se i událost z druhého konce světa dotýká člověka mnohem bezprostředněji.

Nikdo zatím nikde nezahodnotil co dokáže 20 let "moderní" totality, co způsobí negativního, ale možná i pozitivního. Nemohl. Teprve teď totiž k tomu začíná být čas. Musíme však přitom velmi opatrně užívat výrazu "generace". Mnoho příslušníků mé a mladší generace například prokázalo ochotu postavít se s holýma rukama proti sovětským tankům. Příkladně projevilo svou národní příslušnost, jakkoli se k nim jejich znásilněná a už socialistická republika chovala často macešsky. Nyní však ti sami mladí lidé — pokud jsou

(Pokrač. na str. 7)

DUBČEK PROMLUVIL

Přemysl Janýr

Světový tisk uveřejnil v minulých dnech obšírný dopis Alexandra Dubčeka, adresovaný Federálnímu shromáždění. Bývalý 1. tajemník KSČ v něm líčí, jak je ve dne v noci sledován StB s takovými podrobnostmi, že to nepřipouští pochybnosti o pravdivosti jeho slov. Nepíše to však, jak říká, jen na svou obhajobu, nýbrž jako obžalobu režimu jménem statisíců těch, kteří jsou vystaveni podobným praktikám režimu osobní moci. A dále v dopise rozvíjí své nynější názory, které jsou ostrou kritikou současného systému.

Přestože je dopis datován 28. října 1974, je i dnes, po několika měsících, vrcholně aktuální, možná aktuálnější než v době, kdy byl napsán. Důvodem k tomu je především osoba pisatele. Ačkoli byl svržen již před 6 roky, neupadlo Dubčekovo jméno do zapomnění. Není jisté přehnaně řekneme-li, že muž z ulice v kterékoli zemi světa si vzpomene na jeho jmé-

no mnohem rychleji než na jména představitelů států daleko mocnějších a hrajících daleko větší roli ve světovém dění. Odráží to sympatie, které v celém světě provázely politiku, kterou ztělesňoval, ačkoli jeho éra trvala pouhých 15 měsíců. Jestliže to říkám, neznamená to, že se ztotožňuji s jeho názory. Musíme je však respektovat jako názory politika, který se v politice zasazuje o právo mít svůj názor a to i tehdy, je-li odlišný od momentální "oficiální" linie — dané politbyrem KSČ. A bylo by naivní popírat, že Dubček ovlivnil a ovlivňuje vý-

Na zasedání UV Národní fronty prohlásil Gustáv Husák, že "Alexander Dubček si může zbalit zavazadla a třeba zítra odejít do kteréhokoli buržoazního státu; třeba zítra může jít ke svým patronům a ochráncům. Zůstane-li zde musí plně respektovat československé zákony. Jejich porušování ponese pro něho následky."

znamným způsobem běh a myšlení naší doby.

Proto také po oněch šesti letech od jeho pádu neutuchal zájem na jeho osudu a o jeho dnešní názory. Mlčení, kterým byl zahalen, bylo režimu velmi vhod. Na otázky novinářů, co Dubček dělá a jak se mu daří, odpovídala československá oficiální místa, že si mohl najít práci, že dobře vydělává, že se mu daří dobře, tak, jako kterémukoli občanu státu: naposled dostala tuto odpověď skupina rakouských novinářů — která před krátkou dobou na pozvání ministerstva zahraničí navštívila ČSSR. Nuže, nyní máme autentický obraz o tom, "jak dobře se Dubčekovi vede" a tím také podle oficiální interpretace — jak se daří kterémukoli občanu státu.

S hlediska vnitřní politiky odhaluje dopis cenu, za jakou se nynějšímu režimu podařilo zvládnout situaci po nákaze "dubčekismem", k jakým metodám byl nucen se uchýlit. Dubček o nynější

(Pokrač. na str. 7)

JAK UNIKNOUT DĚJINÁM

Děje se na obrazkách našich televizních přijímačů. Detektivové naplňující seriál "Street of San Francisco", mají tentokrát plné ruce práce s protistátním spiknutím. V bezostyšné a špatně okopírované verzi filmu "Day of the Jackal", se tu pensionovaný generál spolu s důstojníky v činné službě spojuje k zavraždění čínské diplomata, což má vyvolat válku. Tedy nebezpeční spiklenci zprava.

Obdobná seriová přítomnost, tentokrát z Karibské oblasti, jacísi temní pravcovi d'Áblové připravují se bouchnout kamsi atomovou rachejtli, i tentokrát se spiklencové tituluji armádními a námořními funkceci, a jak se zdá, je to prezident kdo o jejich piklech ví a schvaluje je; detektiv ze záječím pyskem i jeho černý kolega a vůbec všichni čest-

ní a poctiví lidé, jak by napsalo Rudé Právo, se spojí a zločinci jsou potřeni.

Tak pomalu a jistě je nám, či má nám být vštěpováno, že boudy, které se na nás šíjí jsou jsou tam, kde vůbec nejsou. Mezitím se děje v Portugalsku cosi co silně připomíná historii jedné malé země v době poválečné. V důsledku jakési vyšší demokracie je tam uspořádán volební mumraj, ve kterém však bude chybět pravděpodobně nejsilnější politická strana z těch, které se po pádu diktatury vynořily. Neboť hrozi spiknutí zprava a v pozadí je CIA...

Mezitím se hroutí a padá na kolena Indočína. Kambodžští vojáci sice ještě bojují, zcela odepání a ztraceni, ale to je právě chyba, praví televizní komentátor. Kolik životů se mohlo ušetřit kdyby se bylo od začátku nebojo-

lo? Jihovietnamští vojáci prý bojují málo, to je také chyba. Nač pomáhat zemi, která není schopna bránit se. Kamera ukáže zajaté komunisty, nejsou prý ze severu, praví muž v televizi, ale jsou narození na jihu. Televize tím dokumentuje, že Severní Vietnam se nevmešuje, že neporušuje dva roky starý mír, a vůbec, jak praví komentátor, koaliční vláda s komunisty by byla pro zemi dnes jediným řešením... zřejmě jako pro Portugalsko. Škoda, že komentátor také neuvede, zda ti hodní rudí zajatci sovětské tanky a rachejtle posílali v džungli po stromech.

Nelze asi dost dobře budovat demokracii a zároveň vést válku, a přesně to musil dělat posledních dvacet let Jižní Vietnam. Přesně to se pokoušeli v Jižním Vietnamu

(Pokrač. na str. 6)

SKU

sko — ČSSR

V Brně se otevřel v prostorách výstavního areálu šestý ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží. Účastní se ho na tisíc vystavovatelů z devětatřiceti zemí všech kontinentů. Oficiální účast organizovaly na veletrhu krom socialistických zemí také Brazílie, Honk-kong, Irská republika, Kostarika, Kypr, Libye, Malta, Norsko, NSR, Portugalsko, Řecko a Velká Británie. Ostatních sedmnáct západních zemí je zastupeno jednotlivými firmami. Československo je tu reprezentováno dvaatřiceti podniky zahraničního obchodu.

Čs. letadla pro Aeroflot

Sovětská civilní letecká společnost Aeroflot zařazuje na své linky československá letadla L-410. Tato turbovrtulová letadla, která pojmu sedmnáct až devatenáct cestujících budou létat pouze na kratších tratích uvnitř SSSR. Pět těchto letadel již bylo vyzkoušeno v horkém Uzbekistanu i v drsných podmínkách Jakutska, kde bývají mrazy až padesát stupňů Celsia pod nulou.

Umělci Národního divadla,

dirigent J. Krombholc, režisér V. Kašík a výtvarník J. Svoboda nastudovali v čestí ně Janáčkovu Káťu Kabanovou ve Velkém divadle v Ženevě.

Pokuty za porušování prostředí

Nedávno schválila Česká národní rada návrh zákona o pokutách za porušování právních předpisů o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek. Tento zákon nabude platnosti prvního října letošního roku.

V budově Německé

státní knihovny v Berlíně je instalována výstava děl národního umělce Maxe Švabinského, připravená Státní knihovnou ČSSR. Ve zkratce je zde představena podstatná část rozsáhlé umělecky tvorbě, především grafické.

Harmoniky, harmoniky . . .

Mezi největší výroby hudebních nástrojů v Československu patří závod Harmonika v Hořovicích, který letos oslaví už padesát pět let svého trvání. Akordeony, elektrofonické kytary, varhany a miniharmonia z Hořovic jsou známy nejen na domácímu trhu, ale i ve třiceti zemích světa. Jen elektrofonických kytar se, v závodě vyrábí skoro deset tisíc ročně.

Na státním zámku Kolodě, je probíhalo zasedání smíšené rumunskočeskoslovenské vládní komise pro hospodářskou a vědeckotechnickou spolupráci. Komise měla na programu posouzení vzájemné hospodářské a vědeckotechnické spolupráce za rok 1974 a projednání kooperačních plánů na příštích pět let. Jednala také o vývoji a perspektivě vzájemné výměny zboží.

Paříž v Praze

Módní přehlídky jednoho z největších pařížských módních závodů, Nina Ricci, proběhly v pražském hotelu Interkontinental. Za účasti francouzského velvyslance v Československu Emmanuela d'Harcourta zhlédli vybraní hosté jarní a letní modely, převážně z přírodních světelných materiálů.

Rozsáhlá rekonstrukce

městských hradeb z druhé poloviny 14. století, která potrvá 19 let a vyžádá si nákladů ve výši 65 miliónů Kčs, byla zahájena v Poličce na Českomoravské vysočině. Hradby, které tvoří ucelenou elipsu a obepínají vnitřní část města v délce téměř jednoho kilometru, jsou o jediněleu historickou památkou evropského významu. Mají 19 bašt a zvedají se do výšky osmi až dvanácti metrů. Síla jejich zdí dosahuje až dvou a půl metru.

Podzemní chodby

z 13. století byly objeveny při demolici staré pekárny v Levíně na Litoměřicku. Jedna z chodeb vede z rotundy pod bývalou radnicí k bývalé hladomorně a hlásce. Uprostřed podzemní chodby je "lapací studna", která sloužila ke zneškodňování nepřátel.

Padesát miliónů krabiček

s dvaceti pěti miliardami zápalůk vyrobí ročně pracovníci podniku Solo Sušice. Hlavní suroviny — dřeva — spotřebují asi tisíc plnometrů měsíčně. Výroba zápalůk tu existuje už sto třicet pět let. Dnes se tu zpracovává i odpad po využití kuliček na zápalky. Roční přínos ze zužitkovaného odpadu činí přes 600.000 korun. Osmdesát procent vyrobených zápalůk je exportováno do zahraničí.

Lůžkový fond

v hotelích Prahy, který v roce 1963 činil 5800 lůžek, vzrostl do roku 1974 na 9000 míst.

Z Dubčekova dopisu . . .

31. 1. 1974 jsem si zase přezkoumával "práci" pěších sledovatelů, skrytých do běžného "civilu", kteří pro nezainteresovaného a nezkoušeného vypadají jako ostatní občané . . . Ačkoli se ničím neliší (nenosí už kožené kabáty a saka, jako v dávných časech, nemají ani vyhrnuté límce, jak jsme je byli zvyklí vidět ve starších filmech, nemají ani černý klobouk — tvrdák, jako za časy Breischneidera v Haškově Švejkovi), lze je přesto rozpoznat a to zejména tehdy, když člověk ví, že je sledován. Je to těžší na předložených místech, zejména když se jde pěšky a pak jede hromadnými dopravními prostředky. Takhle jsem šel do práce i domů onoho dne . . .

Uvedu jen toho muže, který spolu se mnou vystoupil z autobusu na stanici u Hlavního nádraží . . . zařadil se do zástupu lidí, čekajících na týž autobus, kterým jsme přijeli, avšak v protisměru. Takhle normální lidé necestují. Vyšel jsem se jako by směrem ke křižovatce, ale po několika krocích jsem se otočil, zašel k němu a poprosil ho, zda by mi nemohl říci, kolik je přesně hodin. Nikdo by neuvěřil, jak dlouho mu trvalo, než se zorientoval a než zjistil, na které ruce má vlastně hodinky . . .

Pak jsem si už nevímal světa kolem a šel jsem domů. (Podával-li on a jeho společníci přesnou zprávu, pak svému nadřazenému nesměl zamřčet ani tuto epizodu. Pochybují, že se přiznal k chybě, které se dopustil na stanici autobusu, když hodlal odejet náhle v protisměru).

24. 3. 1974 jsem pracoval v zahradě. Kopat mi pomáhal syn mého přítele. Odpoledne jsem jel autem podívat se na chatu do Sence a pak k ra-

Britové v Brně

Dvě kombinované skupiny britských vystavovatelů se účastní letošního Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží v Brně v rámci akce pořádaných ve spolupráci s Britskou radou pro zahraniční obchod. Jedenáct společností vytvořilo skupinu spolu s Londýnskou obchodní komorou a dalších 6 s Výborem pro oděvní export, což dohromady představuje sedmnáct firem, z nichž některé budou za železnou oponou vystavovat poprvé.

meni Dunaje, kde má chatu švagr. Můj pomocník ze zahrady projevil přání svět se. Ochotně jsem jej vzal. Pavučiny se zlehka zachvěly a na konci jejich neviditelných nitíček ožily na oko nenápadné kuličky, do kterých jsou skryti mí strážci, očekávající obět' . . . Mají důmyslně vybudované pozorovací pole a mění místa jako kočka mladé. Například naproti u souseda Martiška (už je zavřený) nebo na křižovatce Vlčkové, B. Němcové a Mišíkové obsadili celé poschodí. Na obou místech jsme se zdrželi několik minut. Nechtěl jsem jít domů v noci . . . Koncová volha s řidičem a pozorovatelem radistou vjela do protisměru — je tu "zákaz vjezdu" — a protijedoucí auta se doslova přilepila na chodník, lidé uskakovali z označeného přechodu u Domu umění na náměstí SNP, kde sledovatelé chtěli zblízka vidět, koho vezu v autě . . .

7. 4. 1974. Cesta do Sence: vedoucí auto sledovatelů — bílá Simca — dále šedomodrá Škoda MB a další. V jednom z nich poměrně mladá dáma, černovlasá, se zastříženou ofinou . . .

11. 5. 1974. Kolem deváté hodiny jsem jel se svým známým v Simce. Chtěl jsem se přesvědčit, do jaké míry

jsou mé znalosti a informace o sledovatelích spolehlivé. Protáhli jsme Modrou skrz na skrz a zejména Pezínok. Předtím jsem příteli označil a určil pozorovací auta. Nechal jsem ho řídit vůz. Mohu říci, že je pořádně pohonil po Pezínku, až jsem jej musel od toho odrazovat; nebo by si mohl pozorovatele myslet, že jim chceme ujet, a nedaj bože, přes Karpaty-Babu a Lozorno utéci do neutrálního Rakouska.

(Necht' je mi prominuta i dávka ironie, ale nezbývá mi, než brát to i poněkud sportovně, abych tuto nikolo lehkou, zatím jen psychologickou společenskou a občanskou válku, kterou proti mně už tolikrát rok vedou, vůbec vydržel . . .). Můj přítel se přesvědčil o správnosti mých předpovědí . . .

Návrat starých jarních her

V prodejnách Drobného zboží v Severomoravském kraji pozorují stoupající zájem o staré tradiční jarní hry. Bylo např. prodáno 18 000 kusů jo-jo, 5000 kusů bublifuku, 53 000 souprav tvořítek a kybičků a 100 000 sáček keramických kuliček. Nebyl zájem pouze o káču, zato se kupoval dosti vlk.

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schránku a konta.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfrstr. 85. Připíšte účel platby: EL
- červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplňte ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3281 90-608. Postscheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Ob- bestrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622-890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 16, pololetné DM 23, čtvrtletné DM 11.50 ve Švýcarsku ročně SFr. 30.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné "tj. oязыčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy vlnovaly bodré místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bulavým místem světa a jeho svědomím. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY, FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Přiláskují se za odhěratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletné. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo něpočet v jiné měně. Předplatné je možno uhra- nit i šekem nebo money order.

Jméno: _____ Adresa: _____

Češi a Němci

Ferdinand Peroutka

III.

Americký diplomat, který roku 1919 byl poslán studovat věci ve Střední Evropě, se vyslovil: "Věděl jsem, jako každý jiný musil vědět, že světový mír závisí na spravedlivém, mírném zacházení s těmito poraženými nepřáteli, ale nemohl jsem se ubránit myšlence, že tato spravedlivost připravila náš život o mnoho rozkoše". Dopřávali si Češi této rozkoše? Zjistěte, někteří, asi mnozí, byli k tomu nakloněni. Ale musíme pozorovat ne pudy, nýbrž politiku těch, kdo byli odpovědní.

Němci v novém československém státě byly přes tři miliony a, ať jakkoli byli účelově city, byla také úvaha, že stát nemůže se vyžívat pomstou na třetině svého obyvatelstva. Čeští politikové tehdy ve věcech hlavních přijímali úsudek Masarykův a Benešův, kteří, jak se mohlo říci, tento stát vybojovali a vrátili se z exilu s takovou znalostí zahraniční situace, jakou nikdo jiný neměl. Míme to Češi slavnostně se zavázali Dohodě, že jejich stát se bude zakládat na demokratických řádech. To samo, aniž si to někteří Češi uvědomovali, rozhodlo o mnohém. Musilo nebo mělo být jasno, že v demokraticky řízeném státě, kde každý má zaručena politická a občanská práva, menšiny jsou političtější. Jestliže jedna menšina tvoří skoro třetinu obyvatelstva a vedle toho jsou v něm ještě jiné menšiny, je to, ať jakkoli se sám chce nazývat, stát národnostní — nikoli stát jen jednoho národa. Jméno "stát národní" může být státu takovému dáváno z časové potřeby, proto, že jeden, početně hlavní národ je nositelem vůle státu existovat. Ale fakticky, pod tím, stát zůstává státem národnostním, a prudký nacionalismus není v něm principem pořádku. Bylo zejména úsudkem Masarykovým, že nové Československo potřebuje souhlasu Němců,

aby pevně stálo, a teprve až jej dostane, může být pokládáno za dobudované a žít bezpečněji. Historie pozdější nevyvrací tento úsudek. Avšak — bylo možno, roku 1919, obdržet souhlas Němců? Když na bojištích bylo rozhodnuto, poraženým zbývalo velké množství rétoriky. Vylíčili jsme, jak se dovolávali americkým prezidentem Wilsonem: vyhlášeného práva sebeurčení a jak tímto právem žádali své připojení k Německu. Nebyl to odpor polovičatý nebo rozpačitý, nýbrž totální a pathetický. Trval až do mírové konference a nezmenšeně dlouho po ní. Když po prvních volbách němečtí poslanci vstoupili do československého parlamentu učinili tak s nenávisť. Promluvil jejich hlavní mluvčí dr. Ledgman: "Zachovat tento stát je účelem těch, kdo jej vytvořili, ne našim úkolem. Máme o tento parlamentní zájem jen potud, pokud můžeme s jeho tribuny svůj požadavek den co den hlásat do světa."

Jeden český poslanec na to zvolal: "Byli jste poraženi, a dost." Toto "dost" mělo během doby různou kvalitu, rozředovalo se, na konec zablikalo a uhaslo.

Až do mírové konference existovala ve Vídni "sudetoněmecká vláda", složená z bývalých sudetských poslanců, kteří uprchli z Čech. Po konci mírové konference tato skupina se rozešla — můžeme říci, že s kletbami. A poslední její slova byla: "Nikdy se náš národ nevzdá nároku na sebeurčení a nikdy nepřestaneme všemi vhodnými prostředky vést boj za svou národní svobodu." Vskutku tak činili. Politického života v republice se účastnili jen provokativními požadavky. Žádali, aby jim bylo přiznáno právo na vlastní armádu, a aby každý německý bránc měl doma zbraň a náboje. Tomu ovšem nebylo vyhověno, a němečtí poslanci se odplátili při prv-

ních odvolacích. Nejopovrhlivějším způsobem vykládali německým brancům smysl přísahy věrnosti, kterou mají složit. Německý poslanec mluvil k nim: "Prezident Masaryk byl rakouský profesor, kdysi slíbil rakouskému státu věrnost. Když tento stát dostal se do nebezpečí, Masaryk porušil věrnost ke státu a přidržel se svého lidu. Vezměte si ho za příklad, mladí lidé. Jak jednal on, tak musíte jednat i vy." A Němci žádali, aby Československo přerušilo všechny styky s vítěznou Dohodou, což znamenalo žádat, aby Češi si dobrovolně podkopali půdu pod nohama. Projevili jsme úmysl pátrat, kdo byl vinou tím, že na území, kde společný způsob života, hospodářské skutečnosti a mnohé okolnosti kulturní vytvořily jakýsi organický celek, panovalo nepřátelství stále se vracející. A nadhodili jsme, že mnoho z toho bylo snad nevyhnutelné. Neboť jaká vina byla v tom, že Němci také pro sebe žádali sebeurčení, když bylo hlavním heslem dobytí? A jaká byla vina v tom, že Češi nechtěli přijmout jejich nejradikálnější podmínky? Vlastně byla tehdy jediná německá podmínka: likvidovat sotva ustavený československý stát, propustit Němce, aby i se svým územím se připojili k německé říši. Předkládáme k úvaze, zda po několika let Němci nečinili česko-německé vyrovnání nemožným. V rozjištěné době vášeň na jedné straně rozpalovala vášeň na straně druhé, a každá z nich měla své velké muže a své velcírádce. Dvě národní přirozenosti stály proti sobě. Snad zejména toto měl Masaryk na mysli, když řekl, že československý stát bude potřebovat padesát let, aby vyřešil své problémy.

Kdo zná dějiny, neočekává, že by kdy vládl čistý rozum. Dnes, kdy konečný, pro obě strany neblahý výsledek je znám, je možná jen teoretická úvaha, zda bylo možno také jinak. Zda vnitřně pevnější, národnostní otázkou nerozervaný československý stát nebyl by dal poněkud jinou podobu událostem let třicátých, zda by nebyl podal příklad, že dva národy mohou žít spolu a zda aspoň na tomto místě vehemence Hitlerova útoku a jeho celkové strategie by nebyly bývaly oslabeny. Bylo by to aspoň odstranilo onen slupek s něhož Hitler nasedal na koně. Teoretická úvaha, o níž jsme řekli, že je možná, nám říká, že mírová smlouva dávala příležitost. Zavazovala následnické státy k spravedlnosti vůči menšinám. Kdežto Československo tento závazek považovalo za pocho-pitelný a nikterak na škodu státu, Polsko, Rumunsko, Ju-

goslavie protestovaly proti němu jako proti porušení jejich státní suverenity. Československo bylo dokonce poněkud vyznamenané tím, že Dohoda nepovažovala za potřebné připojit k jeho mírové smlouvě zvláštní odstavce o ochraně židů, ale Polsku a Rumunsku jej vnutíla. Československo splnilo své menšinové závazky v širším rámci politické demokracie. Volební řád byl usnesen takový, že dával každé menšině možnost rozvinout svou sílu. I Němci toto uznávali a někteří z nich pravili, že "český volební řád je jednou z nejspřavedlivějších volebních soustav." Přes to nepřestávali na Čechy žalovat. V této době nic nepovažovali za důležitější než se od Čechů oddělit tím nebo oním způsobem. Ani jazykovým zákonem nemohli se cítit obzvláště ohroženi. Pod Masarykovým vedením a většinou, složenou ze sociální demokracie a strany agrární, dvou největších českých stran, parlament zavrhl přání českých nacionalistů, aby už jazykovým zákonem bylo vyjádřeno, že "stát je náš". Boj o jazykový zákon byl mezi Čechy bouřlivý, ale většina se řídila zásadou, že čím spokojenější jsou všichni, tím pevnější je stát.

Československou ústavou dostali němečtí občané všech na individuální práva jež demokracie dává, i právo bouřlivých provokací. Vzali to na vědomí, využívali toho, ale zároveň nepřestávali pochybovat, že žijí v demokracii. Podle jejich přání demokracie měla být doplněna kolektivním právem národním, a boj byl o to, zda Němcům má být přiznána autonomie, v níž by si mohli počínat zcela podle své vůle. K tomu Češi se chovali nestranně. Opět jednou: co všechno záleželo na okolnostech. Otázka byla, k čemu by Němci v přítomné chvíli autonomie využili. Češi znali náladu v německých krajích, slyšeli nekompromisní řeči německých vůdců, a sotva mohli být přísně kritizováni za to, že usoudili, že německá autonomie by za existujících poměrů znamenala nejvolnější pole pro iredentu a asi by přivedla vzpouru a občanskou válku. Jestliže by Češi za něco byli Dohodou kritizováni, tedy za to, že toto dopustili. Československý stát byl mimo jiné Dohodou, zejména převládajícím vlivem Francie, vytvořen také proto, aby byl jednou z tváří proti německé odvetě a dle všeho už také proti komunismu. Kdyby Československo se bylo stalo místem chaosu, Dohoda by byla pocítila, že tento její výtvor nesplňuje očekávání. Mezinárodní kořeny existence československého státu byly by přetřaty. Ale není třeba tuto okolnost dále rozvádět. Češi tak jako tak neměli nejmenší chuť přiznat Němcům autonomii.

Karel Havlíček předvídal a litoval, že trvalé soužití s Němci bude bránit Čechům

OBTÍŽNÁ PODMINKA

V komuniké po egyptsko-sovětských rozhovorech v Moskvě se ozývá tón, jasně naznačující, že SSSR stále trvá na tom, aby arabské státy dosáhly dohody ve strategických otázkách ještě před ženevskou konferencí o Středním východě. Obsahuje také podmínku, že Palestinská fronta osvobození musí být v Ženevě přítomna.

v tom, aby rozvíjeli svůj národní život. V jeho době všechny národnostní problémy — podle zatím možné předvidavosti — existovaly uvnitř rakousko-uherského státu, a nikdo se nemohl ptát Havlíčka, zda by pro čistotu národního života obětoval přirozené hranice českých zemí. Tento problém vznikl teprve po porážce Rakouska a Německa v první světové válce, kdy mapa Evropy se překreslovala. Češi nemohli si zatajovat, že soužitím s velkou německou sebevědomou menšinou bude jejich stát problematictější než by byl bez toho. Ale všeobecné vítězství nad Němci bylo tak dokonalé, že Češi zatím se cítili bezpečně a s plným souhlasem Dohody odpovídali "Nikdy" na otázku, zda by se vzdali svých přirozených, horami nakreslených hranic. Otázka ostatně nebyla ani v plné síle položena. Vítězná Dohoda nechtěla nižším přispět k síle Německa, také ne tím, že by k němu byly připojeny další tři miliony Němců. Pokud Čechů se týkalo, dali se vést počtem, že bez svých přirozených hranic jejich stát by byl jen útržkem ze zápisníku historie. Už za dvacet let se ukázalo, že to byla pravda. Když vítězná koalice z roku 1913 ztratila vůli a zpadla se, Hitler za pouhých několik hodin mnichovské konference prosadil národnostní rozdělení českých hranic se všemi absurdnostmi, které v tom byly. Misto, aby absurdnosti litoval, líboval si v nich. Rozhodnutí mnichovské konference učinilo přes noc Československo vasálem Německa. Přes několik řečnických projevů nikdo na západě se příliš nedivil, když za pět měsíců Hitler natáhl ruku a vzal si české země celé.

Vznik Československa v jeho přirozených a historických hranicích dával úkol: vytvořit morálku, podle níž dva národy by mohli spolu-žít jako ochotní občané téhož státu. Když tento úkol — ať z viny toho nebo onoho — se nepodařil, československý stát v příštích událostech, v příštím předělávání mapy se ztratil.

Řekli jsme na začátku těchto úvah, že česko-německé narovnání kelisalo mezi dobou, kdy se ještě nemohlo rodřit, a dobou, kdy se už nemohlo podařit. Zatím jsme se zabývali dobou, kdy se ještě nemohlo podařit.

(Budeme pokračovat.)

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám ..... výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na ..... dolarů.

Jméno .....

Adresa .....

Podpis .....

Objednávám ..... výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

NÁTLAK NA UNESCO

Budoucnost UNESCO se zdá být ohrožena. Řadou akcí protestují západní státy i korporace proti nedávnému rozhodnutí UNESCO diskriminovat Izrael.

Jen jednou ve svých dějinách podniklo UNESCO, tato hospodářská, vědecká a kulturní organizace Spojených národů, podobný krok — sankce však byly uvaleny údajně za porušování lidských práv v členské zemi, konkrétně v Portugalsku. To bylo roku 1955. Nyní zdůvodnilo UNESCO svůj zásah proti Izraeli tím, že prý izraelská vláda od svého obnovení Jeruzaléma roku 1967 mění historické rysy tohoto města.

V celém západním světě se proti hospodářské, vědecké a kulturní organizaci UNESCO vyloučit Izrael ze svých programů, zvedla vlna protestů. Kromě prohlášení a resolucí však došlo i k akcím. Americký Kongres například zastavil veškeré americké finanční příspěvky UNESCO, které činí čtvrtinu příjmu této organizace, na tak dlouho, dokud UNESCO neodvolá své rozhodnutí ohledně Izraele. Také Švýcarsko a Francie zredukovaly své příspěvky. Řada soukromých organizací se navíc rozhodla bojkotovat podniky UNESCO, které dříve sponzorovala. Tak například americká kosmetická firma Faberge zrušila svůj patronát nad chystanou uměleckou výstavou UNESCO. Kulturní konference UNESCO, která se

Mezinárodní přehled

měla konat v listopadu v americkém městě St. Louis, musela být odvolána, vzhledem k ultimativnímu protestu městského symfonického orchestru.

Nejnovějším protestem proti postupu UNESCO vůči Izraeli je akce americké bankovní společnosti Bankers Trust Company. Tato společnost odvolala svou účast na propagaci pamětní medaile UNESCO k pětistému výročí narození Michelangelu Buonarrotiho. Výtěžek z prodeje této medaile má financovat studium mladých umělců především ve východních zemích. Jelikož Spojené státy měly být hlavním odběvatelem této medaile, neúčast amerických bank celý projekt vážně ohrozila. Nátlak na to, aby UNESCO zrušilo svou diskriminaci Izraele tedy stoupá.

ROSTE ZÁVISLOST NA MOSKVĚ

V důsledku nedávného zdražení sovětské ropy a surovin se beztak vysoká hospodářská závislost východní Evropy na Sovětském svazu ještě zvýšila. K tomuto závěru dospěl Vídeňský ústav pro mezinárodní hospodářskou srovnávání v dubnové zprávě. Zvýšením cen ve vzájemném obchodu členských zemí Rady vzájemné hospodářské pomoci se změ-

nily reálné směnné relace v prospěch Sovětského svazu, protože ceny surovin a energie byly zvýšeny více než ceny jiných výrobků. Východní Evropa bude moci cenovými přírůsky na zboží, vyvážené do Sovětského svazu, uhradit jen třetinu zvýšeného účtu za sovětskou ropu a suroviny. Zbytek bude muset být uhrazen rozšířeným vývozem tovarů do Sovětského svazu, nebo bude muset být financován sovětskými úvěry. Východoevropské země budou muset v zájmu vyrovnanosti plateb více přilížit k dovozním požadavkům Sovětského svazu a budou si muset zajišťovat dovoz paliv a surovin investicemi do rozvoje dosud nevyužitých sovětských přírodních zdrojů. Obchod mezi Východem a Západem znamenal loni nominální vzestup o 45%, ale reálný pokles o 7%. Vysvětlení je třeba hledat v inflaci a zpomalení hospodářské činnosti na Západě. Oba tyto jevy pravděpodobně zabrzdí rozvoj obchodu mezi Východem a Západem v letošním roce.

ARGENTINSKÝ NEKLID

V poslední době docházejí z Argentiny zprávy o dosti odvázných akcích guerilových skupin. Zhruba sto členů extrémistické organizace "revoluční lidové vojsko" oblehlo například před několika dny policejní revír ve městě Villa Constitución, 250 kilometrů severozápadně od Buenos Aires, aby si vynutilo propuštění radikálních "odborářských funkcionářů", kteří se do vazby dostali pro podezření z chystané velkosabotáže argentinského těžkého průmyslu. Akce se nezdárla, ale byly hlášeny ztráty na životech.

Začátkem března byl v Rosario po delší přestávce s policií zatčen bratr "Che" Guevara, Juan Guevara spolu se svou družkou. Oba doznali, že patří k "revolučnímu lidovému vojsku"; Guevara, podobně jako "Che" původem Argentinec, se do své země vrátil z Kuby loni v dubnu. Takzvané "revoluční vojsko" působí převážně na venkově. Ve městech, v jakési "dělné práci" rozvíjí zase činnost guerilová skupina "montoneros". Jejím akcím padlo nedávno ve čtyřech dnech za obětí 27 občanů — a skorem denně k nim přibývají další.

Presidentka Peronová nasadila 5. brigádu pěchoty 3. sboru na vyčištění hornaté provincie Tucumán na argentinském severozápadě od skupinek takzvaného "revolučního vojska". V prvních týdnech vojáci patrně nedosáhli mnoho. Celá akce, prováděná výzvy důstojníků k obyvatelstvu provincie —

vyvolala mimo to politickou ozvěnu v hlavním městě. Začala dosti zánětlivá debata v podstatě o tom, zda použití vojska proti politickým teroristům neohrožuje demokratické zřízení. Většina politických vůdců i v této otázce vyjádřila presidentce Peronové podporu. Tato také oznámila, že použije i tvrdých opatření proti jedincům a skupinám, které šíří chaos a chtějí zničit ústavní zřízení země. Připomínáme, že od začátku její vlády přišlo v Argentině v politických násilnostech o život přes 300 osob.

Pavel Berka

ITALSKÉ "RUDE PÁSMO"

Takzvané "Rudé pásmo" severo a středoitalských měst s komunistickou nebo socialistickou správou se rozšířilo o přístavní město Janov s osmistýletí obyvateli. Městská rada zvolila starostou socialistu Fulvia Cerofoliniho, 46ti letého bývalého řidiče tramvaje. Ze 78 hlasů přítomných členů rady dostal Cerofolini 40 — 30 komunistických a 10 socialistických. Nový socialistický starosta nastoupil po křesťanském demokratu, který rezignoval minulý měsíc, kdy ho socialisté odepřeli podporovat ve sporu o nové rozdělení městských okresů.

V městské radě zasedá nyní vedle pěti socialistů devět komunistů. Po prvé po 24 letech mají komunisté aktivní účast na správě Janova, v jehož městské radě byli po celou dobu nejsilnější složkou. Politici pozorovatelé považují místní alianci komunistů se socialisty za další nevelké, ale přece citelné narušení ústředního vládního systému levého středu, který je uplatňován na celonárodní úrovni s nepatrnými přestávkami od roku 1963. Tato aliance křesťanských demokratů se socialisty, sociálními demokraty a republikány udržuje komunisty — druhou největší stranu v Itálii — v opozici. Jedinou závažnou alternativou k této koalici je návrh takzvaného "historického kompromisu", který v posledních měsících vehementně prosazují komunisté. Tímto kompromisem by podle nich měla být nová aliance mezi křesťanskými demokraty a komunisty za účasti socialistů.

V Janově navrhli socialisté původně dvoustrannou koalici s křesťanskými demokraty s vyloučením obou menších stran — sociálně demokratické a republikánské — vůči nimž mají socialisté rostoucí aversi. Křesťanští demokraté to odmítli, protože taková koalice by byla v městské radě v menšině a při každém hlasování by závisela na benevolenci jiných

ŠOTOLOVA SEBEKRITIKA

V pražském kulturním týdeníku "Tvorba" provedl sebekritiku další český spisovatel Jiří Šotola (naroz. 1924). Doplnuje tím řadu autorů, kteří tak museli odvést povinnou daň režimu "Biafry ducha," jako byl básník Miroslav Holub, Ladislav Fuks a nedávno i Bohumil Hrabal. V dopise, adresovaném na nynější vedení znormalizovaného Svazu českých spisovatelů a přetištěného pohotově v Hájkově Tvorbě jde Šotola, sám tajemník bývalého Svazu v letech 1964-1967 zatím nejdále. Tehdejší Svaz označuje za umělý útvar — jehož jednání bylo subjektivistické, velikašské a často nezodpovědné. Napadá i spisovatele, kteří raději odešli do exilu a viní je z toho, že pracují proti zájmům své země. Šotola, jenž se stal po r. 1956 jedním z čelných představitelů básnické generace píše v dopise, že nechce stát stranou od života a chce opět nalézt spojení k českému čtenáři. O Šotolově kritice se mluvilo v Praze již týden před zveřejněním. Zatímco Hrabal se spokojil s osobními motivy, Šotola šel mnohem dále, což právě u jeho osoby překvapuje. Nejsou samozřejmě vyloučeny ani existenční důvody. Šotola musí živit početnou rodinu.

Roku 1971 v Luzerner Neuste Nachrichten řekl v telefonním rozhovoru, který redakce vedla s ním a s dalšími čtyřmi spisovateli, Klímmou, Vaculíkem, Kohoutem a Klimentem na otázku, co dělá: "... spisovatel v mém věku, když mu táhne padesátka, má jen dvě možnosti: buď to se starat o pocty, tituly a peníze anebo psát. Psát, aby už konečně vytvořil něco pořádného, solidního — psát, aby dokončil to, co kdysi před časem započal, protože sklerosa už je možná docela blízko. Bez titulů a poct se obejdu, dokonce i bez peněz, a tak mi zbývá jen to psaní".

Kromě básnických sbírek (Venuše z Mělu, Hvězda Ypsilon a řady jiných), psal i televizní hry (Rebelie, Ave Maria). V roce 1969 vydává obsáhlý román o jezuitě "Tovaryšstvo Ježíšovo," který je brzy stažen z prodeje a z knihoven (v němčině vyšel v Luzernu u Buchera pod názvem "Grüss den Engel, richte ihm aus, dass ich war-te). Druhý román "Kufátko na rožni" nikdy už česky nevyšel a spatřil tiskařskou černou pouze v němčině pod názvem "Vanganten, Puppen und Soldaten." V roce 1971 pak začal psát další román, opět ze středověku. —vah—

stran, hlavně komunistické. Proto socialisté nabídli alianci komunistům, s nimiž společně mají v radě přesně polovinu hlasů a tedy vyhlídku, že se při hlasování alespoň někdy prosadí.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest let

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Intelektuálka nebo sociálka

Alexandr Kliment

Lidé, kteří postávají u pul-
tů, v autobusech, potloukají
se po nádražích, dřímají v
parcích: neoholení, boty ne-
vyčištěné, límeček zašlý, po-
stoj mírně zhroucený, pohled
provinile vyčítavý, ale spíše
jen prázdňý, lhostejný, ruce
v kapsách. To je sociálka. Ne-
bo jen bývala? Ale i ještě je.
Produkce ji každé velkomě-
sto v každé době. Alkoholici,
slaboši, zoufalci, flákači, pa-
sáci — šmelináři, tuláci,
chmatáci — hochštapleři
malého akčního rádia, méně
šikovni podvodníci nižších
společenských stupňů. Lidé,
jimž se nepovedla existen-
ce. Lidé, z nichž mnozí by
ani o nějakou lepší existenci
přilís nestáli. Sociálka ráda
trčí, prodává, poletuje, pře-
šlapuje, bahní se, ba i ráda
si sni právě v sociálce.
V posledních letech po vál-
ce a aspoň v našem mírném
euroamerickém severnějším
pásmu sociálka už ani nehla-
doví. Sociálka si dobře žije z
duchovního odpadu a hmot-
ného přebytku našich pe-
střých velkoměst.

Ten jev, ten pojem, to krá-
sné výstižné jméno "sociál-
ka" se mi neustále vnucova-
lo, když jsem hledal pojme-
nování pro docela novou a

zcela odlišnou skupinu lidí,
která u nás vznikla po válce,
ale asi i v celém mírném eu-
roamerickém severnějším pá-
smu, a spíše než vznikla, byla
ustavena, vyformována. Ta-
hle druhá skupina má také
svůj kolektivní osud, v mno-
hém společnou psychologii a
společné znaky: Vždy ohole-
ní, postoj mírně sebevědo-
mý, boty vyčištěné, radost-
ně ošumělá elegancie stříhů
vyslých z módy, pohled cud-
ně zaostřený melancholií, ne-
klidné, nervózní si pohráva-
jící prsty.

To je intelektuálka. Z du-
chovního přebytku a hmot-
ného odpadu našich pestřých
velkoměst si žije dost špat-
ně. Farář lakuje okna a dveře.
Sociolog provází turisty po
starém hradě. Filosof dělá
nočního hlídače — esejista
skladníka, básník plavčíka,
novinář taxikář. Politík rov-
ná terén bagrem, literární
vědec uvádí diváky na sprá-
vná místa v divadle. Prozaik
prodává v trafice, dramatik
lapidusí ve špitále, povídkář
je noční vrátný v hotelu, psy-
cholog píše obchodní kores-
pondenci, historik žije tu a
tam znalost jazyků, pedagog
korizuje technický slovník,

literární kritik vrtá vodu —
univerzitní profesor dává
kondice, romanopisec šoféru-
je nákladák, filmový režisér
razítkuje na poště... Dosta-
li výpověď? Funkcionářský
režim prohlásil jejich práci
za nežádoucí.

Intelektuálka má svoje gene-
race. Ti starší to už zažili
mnohokrát, ti mladší nebo o-
bratnější to prožívají poprvé.
U nás v Čechách jsou du-
ševní pracovníci zatracová-
ni v mírnějších nebo moc-
nějších vlnách, které se ne-
ustále navracejí, až to při-
pomíná cyklické přírodní ka-
tastrofy. Stavby intelektuálky
jsou pravidelně doplňovány.
Společnost tu s kvalifikova-
nými lidmi zachází jako s
plevelem, který se ani příliš
nemůže bránit, neboť jak
řekl Karel Havlíček Borov-
ský "na rebélii jest nás má-
lo".

Ale intelektuálka drží svoji
ironickou čest. "My těm
funkcionářům ještě ukáže-
me, jak se dovedeme uskrov-
ňovat!"

Intelektuálka má svůj ro-
mantismus: "Duchovní kul-
tura je přece nezávislá na
vnějších, hmotných podmín-
kách!"

Intelektuálka má svoji na-
ději: "Nevěděl jsem si, že
moderní dějiny mají svoji ú-
žasnou akceleraci?"

A má svoji metodu: "Je to
prostě: nemůžu dělat sochy
v nadživotní velikosti, ale
můžu dělat sochy v milime-
trových rozměrech!"

Má svoji osobní útěchu:
"Konec filmového režiséra
ještě neznamená konec živo-
véka!"

Intelektuálka je pilná, pra-
cuje na dvě směny: "Na
svém a na panském!"
Intelektuálka se drží. Aby
ne! Za bezesných nocí má už
všechno dávno předem pro-
myšleno: "O existenciálních,
mezích situacích jsme uva-
žovali, četli a psali, teď je
tedy zjeme!"

Ale jak dlouho se může udr-
žet duchovní kultura bez in-
dividuální svobody a v ta-
kovém nemilostivém stavu
surového, duchem pohrdají-
cího obležení, v takovém ne-
milostivém létě, které nemá
charakter jedné sezony?

Intelektuálka má tolik ne-
snáží.

Nesnáž času, živobytí, dis-
koncentrace, drojí se paměť
vysazující z eviku, virtuozita
upadá, neboť není kdy na
hru, úroveň klesá v nedo-
statku veřejné konfrontace a
kritiky, miniaturizace vytvá-
řených hodnot umíká až na
samu mez pouhého duchov-
ního prožitku myšlenky, kte-
rá už ztrácí potřebu uskuteč-
nění, talent chátrá, protože
není bičován ani konkurencí,
ani závaznými termíny, ani
nedočkavým publikem. Tvor-
bu nahrazují diskuse blou-
dicí v kruzích. Jasně sebe-
vědomí selhává v přirozené

lidské únavě a člověk z inte-
lektuálky by se mál začal
litovat, že je to všechno tak
nesnadné, neradostné, sys-
temové, jen banalita, kýč a
zkáza, a to už je jen krok k
pedivinství a marnému se-
beobdivu tichých, samotář-
ských postav, které si ně-
kde na periferii tajně a py-
šně předou krajku vlastní
trpké originality. A těch sta-
rostí. A ty nezadržitelné ú-
byté energie. A to nepozoro-
vané stárnutí.

A žádné iluze, žádná pers-
pektiva, žádná budoucnost,
žádné čekání na zázraky. Li-
dé z intelektuálky vědí, že je
to zlé a většinou dokonce i
pro jejich děti.

Intelektuálka má i svůj hu-
mor, ale teď všechny černé
vtipy stranou. Lidé z inte-
lektuálky se pokoušejí o ně-
co, co se jeví dramaticky,
tragicky, ale co se odehrává
tíše, v skrytu, v izolaci. —
přemoci, ošidit síly, které
jsou mocnější. Komu se to
podaří? Kdo to dokáže? V
těch naprosto nenormálních,
absurdních, nemožných a ne-
vidných podmínkách si udr-
žet úroveň, uživit sebe a ty
dvě tři děti a ještě vytvořit
dílo, ne jen torzo, ne jen ně-
kolik poznámek na okraj se-
be a doby.

Lidé z intelektuálky jsou po-

sedli svou věcí a na neštěstí
pro ně a na štěstí pro tu věc
nemohou, nedokážou, pře-
stoupit do normálního způ-
sobu života, neadaptují se,
nezaškoli, nepřevedou se na
jiné povolání. Jiná společen-
ská vrstva je ráda přijme
mezi sebe, ale nikdy za své.
Intelektuálka je na doživotí,
intelektuálka nikoho nepu-
stí, leda k sousedům, to ano,
leda do sociálky.

Tedy: Intelektuálka nebo so-
ciálka.
Intelektuálka nebo sociálka?
(Z českého samizdatu)

**Odkaz Duka
Ellingtona**

Syn proslulého černošského
jazzového skladatele Duka
Ellingtona, Mercer Ellington,
založil orchestr, s nímž se
chce věnovat hudbě, kterou
skládal a pěstoval jeho otec.
V současné době je orchestr
M. Ellingtona na turné po
Evropě, během něhož navští-
ví Anglii, Francii, Holand-
sko, skandinávské země a
Jugoslávii. Vrcholným zážit-
kem londýnského koncertu
bylo provedení neznámé
skladby Duka Ellingtona
Three Black Kings Mercer
prohlásil, že vlastní z otce
pozůstalosti celou řadu skla-
deb, jež nikdy nebyly hrány.

CENA EGONA HOSTOVSKÉHO

Letos poprvé byla udělena Cena Egona Hostovského z na-
dace paní Reginy Hostovské za nejlepší prozaické dílo na-
psané českým nebo slovenským autorem v exilu. Cenu za rok
1974 ve výši \$1000 přičkla porota ve složení A. J. Liehm, Jo-
sef Škvorecký a Jiří Voskovec Jaroslavu Vejvodovi za sbír-
ku povídek *Plující andělé, letící ryby* (vyd. 68 Publishers
Toronto). Je to autorova knižní prvotina. V Československu
autor (nar. 1940 v Praze) publikoval jenom několik málo
krátkých próz v *Hostu do domu*; většinu jeho prací zaba-
vila cenzura. Po roce 1968 odešel do exilu a žije nyní v Cury-
chu ve Švýcarsku, kde studuje práva.

TUZX Zasielame bezpečne a rýchlo

TUZX-ové poukázky sú najlepším prostriedkom pote-
šiť rodinku v starom kraji.

NEODKLADAJTE...

Vyš 50 rokov cestovnej služby

vám zaistí bezstarostné a radostné cestova-
nie do Československa.

Nové znížené ceny na 22 až 45 dní

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00
Plus \$3. — U. S. daň	

Tieto ceny sú v platnosti do konca marca. V apríli,
máji — septembri a októbri sú ceny o niečo vyššie. V
júni, júli a auguste ešte niečo vyššie.

Ak chcete dostať sem na návštevu
prihružného, navštívte TATRU pre
informáciu — alebo napíšte.

Pre istotu vždy len

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-8185

Úniky do minulosti

"Academia", nakladatelství
Československé akademie věd
v Praze, zasílá zahraničním
zájemcům o naši vědeckou
literaturu zdarma propagač-
ní dvouměsíčník "Věda a
knihy". Mívá 16 nebo 32
stran a stručně informuje o
tom, co právě vyšlo, nebo co
se připravuje. Jak je to dá-
no povahou vědecké práce,
zde ještě více než v jiných
nakladatelstvích převládá ú-
nik do minulosti, do odtazi-
tých, takřka mikroskopic-
kých námětů. Několik pří-
kladů: "Úvod do klínového
přisla a babylónštiny" —
"Sborník listin z doby Pře-
mysla Otakara II.", "Sedmi-
svazková edice dokumentů z
Třicetileté války", "Slovník
jazyka staroslověnského".

Čím má kniha vzdálenější
námět, tím je pravděpodob-
nější, že vyjde tiskem. Ná-
měty z dvacátého století mu-
sí být vzdálené alespoň ze-
měpisně: V této chvíli není
sice možné vydat v Praze
vědecké dějiny české litera-
tury, zato nás však Acade-
mia obšťastnila "Dějiny
norské literatury v letech
1914 až 1970." Neméně pří-
značné je to, jak málo je me-
zi desítkami novinek toho-
to nakladatelství vědeckých
knih, které se dají zneužít
propagandisticky. V posled-
ních měsících jsme našli jen
dva takové tituly: "Kritika
ústavního soudnictví v kapi-
talistických zemích" a sbor-
ník pojednání o vztazích rus-

ského a československého u-
mění. Nejcennější publikace z na-
kladatelství Academia by-
chom patrně našli v oboru
přírodních věd, zeměpisu a
technologie, jejich úroveň by
však museli posoudit odbor-
níci. Pokud však jde o spo-
lečenské vědy, lze mít o růz-
ných projektech tohoto na-
kladatelství vážné pochyb-
nosti. Tak Academia vydává
už po léta Spisy Jana Amose
Komenského, v nichž poprvé
vyjde vše, co tento myslitel
napsal. Vrchní vědeckou re-
dakci těchto spisů má sice
Bohumil Havránek, ale mno-
ho komentů bylo z vědecké
práce vyloučeno. S podob-
nými rozpaky je třeba oč-
ekávat desátý ročník sborní-
ku "Slovanské historické
studie", v němž je šest ná-
mětů neosourodných prací
od doby prvních slovans-
kých států až po vznik so-
větských republik ve Střed-
ní Ázii a na Dálném Východě.
Redaktorem tohoto sbor-
níku je totiž Václav Král, je-
hož jméno je spojeno s pa-
děláním dokumentů o čin-
nosti presidentů Masaryka a
Beneše.

Největší vadou soudobého
stavu je však naprostý ne-
dostatek kritiky. Nová vě-
decká literatura se v nejlep-
ším případě nezávažně re-
cenzuje, nesmí však být vy-
stavena průvanu kritiky —
která by její tvrzení zpo-
chybňovala a popírala.

Jaroslav Dresler

SPORT

Na 41. mistrovstvích světa v ledním hokeji v Düsseldorfu podlehli reprezentanti Československa i v odvjetném utkání obhájci titulu Sovětskému svazu, čímž ztratili naději na 1. místo. Utkání začalo pro Čechoslováky dobře — když vedli brankou Nováka. Rusové vyrovnali v poslední minutě první třetiny a ujal se vedení 2:1 hned na začátku druhé třetiny. O 15 minut později čs. mužstvo skórovalo, ale americký rozhodčí Lee gól neuznal. Rusové zvýšili na 4:1 v závěrečných minutách utkání. Výsledky ostatních zápasů: ČSSR-Švédsko 7:0, SSSR-Finsko 5:2, Švédsko-Polsko 13:0, ČSSR-USA 8:0, SSSR-USA 13:1, Finsko-Polsko 4:1. Boj o mistrovský titul I. fotbalové ligy začíná nabyvat na zajímavosti. V patách vedoucího Slovanu Bratislava

je s dvoubojovou ztrátou pražský Bohemians a Zbrojovka Brno. A všechna tři mužstva vyhrála svoje zápasy 23. kola. Výsledky: Ostrava-Bohemians 0:2, Brno-Nitra 2:0, Slovan Bratislava-Jablonec 1:0, Slávia Praha-Žilina 3:1, VSS Košice-Třinec 1:1, Sparta Trnava-Škodaplzeň 2:0.

Tabulka po 23. kole:

1. Slovan	30
2. Bohemians	28
3. Brno	28
4. Inter	27
5. Teplice	24
6. VSS Košice	24
7. Du. Praha	24
8. Trnava	24
9. Ostrava	23
10. Slávia	21
11. Sparta	19
12. Plzeň	19
13. Jablonec	19
14. Nitra	19
15. Třinec	19
16. Žilina	18

Výsledky 21. kola II. fotbalové ligy: Hr. Králové-Vlašim 1:2, P. Bystřice-Lok. Košice 2:1, Kladno-Vitkovice 0:2 — Pardubice-VSŽ Prešov 1:0, Kys. N. Mesto-Martin 0:2. Tabulku vede Lok. Košice s 31. body před Trenčínem s 25. a Vlašimi s 24. body. V prvním finálovém utkání Slovenského poháru porazili fotbalisti Spartaku Trnava

mužstvo Nitra 2:0. Odvjetný zápas se hraje v Nitre.

Newyorský profesionální klub NY Cosmos nabídl brazilské fotbalové hvězdě — Pelému tříletou smlouvu za 4 miliony dolarů. Clivy Toy, prezident Cosmosu, se s Pelém setkal v Římě, kde jednali o podrobnostech smlouvy. Konečné rozhodnutí Pelého se čeká v nejbližších dnech. Svoje první utkání ligy NASL sehraje NY Cosmos 30. dubna v 7:30 večer proti Miami Toros na Downing Stadiumu na Randalls Islandu v New Yorku.

—pza—

— Dave Roberts (USA) překonal výkonem 565 cm svět. rekord ve skoku o tyči Boba Seagrana (563 cm).

— Devatenáctiletá Američanka Julie Brownová vytvořila světový rekord v běhu na 10.000 m časem 35:00, 4 min. Dosavadní nejlepší čas zaběhla Italka Pigni 35:30, 5 min.

— Na mezinárodním mistrovství Československa ve stol. tenisu dosáhli čs. reprezentanti dobrých výsledků. Místy se stali: Šurbek (Jug.), Riedlová, Costache s Uhlíkovou. Žižková se Šmídovou a konečně Šurbek se Stimpánčíkem. Po dvouleté přestávce startovala na šampionátu Voštová, provdaná Uhlíková a vybojovala si ve smíšené čtyřhře zlato. Její čtrnáctiměsíční dcera je to zatím ještě úplně jedno.

— Poč. letenskými reflektory skončilo mezinárodní fotbalové utkání Československo-Rumunsko 1:1. Na neregulérním terénu propáslo čs. mužstvo jisté vítězství.

— Závěr Evropského poháru zastihl čs. sjezdáctví v nevidané formě. Miloslav Sochor vyhrál v obřím slalomu finále EP a odnáší si celkové vítězství v soutěži. V příští sezóně bude jezdit Světový pohár. Také D. Kuzmanová v soutěži žen EP stala na nejvyšší příčce.

— Čs. tenistka Martina Navrátilová se stala hvězdou světového tenisu. V USA vyhrála několik nejlépe obsazených turnajů a na jejím štítě zůstaly svět. hráčky jako Wadeová, Morozová, Goolagionová, Evertová a další. Navrátilová se dělí s Američankou Evertovou o 1. místo v tzv. "zlaté skupině."

— Basketbalistky TTT Riga se staly již po patnácté vítězem PMEZ. Ve finále po-

Čeho je moc, toho je příliš

Oslavy, oslavy, oslavy, zdá se, že Československo z nich nevyjde. Režim si utvrzuje morálku, obyvatelstvo otráveně zaznamenává, že bude opět vystaveno jakési indoktrinaci. Kdo si píše s někým doma v Československu tuhle situaci zná přinejmenším ze zrcadlového odrazu v korespondenci. Nu a kromě oslav také samozřejmě velice svérázné pojetí historie toho, co má být oslaveno, i toho všeho, co předcházelo konce války. Mezi čímž jsou i dva spojenecké nálety na Prahu, 14. února 1945 a 25. března 1945.

Až sem by bylo všechno v pořádku, byla válka, padaly bomby a zahynuli přitom lidé. Je slušné jich vzpomenout. Je však neslušné a přinejmenším podivné, používá-li k tomu ta či jiná hlásná trouba partaje terminologie převzaté od nebožtíka Goebelse.

Neboť nevzpomíná se jen Prahy, ale i teroristického anglo-amerického útoku na Drážďany. Hovoří se o barbarství amerických bomb, a doplňuje se to všechno výroky amerických pilotů sestřelených nad Vietnamem, převzatých z Hanoje.

Vzpomínky se různí, jedno však mají společné, podiv. Ačkoli byla válka, pár bombiček spadlo dokonce i na Prahu. Je slušné vzpomenout mrtvých, bude jisté vzpomínuto i mrtvých z květnového povstání. Nebude jisté vzpomínuto, že těch více než 2000 osob, a hmotné škody mnohonásobně převyšující teroristické barbarství angloamerických válečných štváčů, žideplutokratů a jejich pomahačů, zahynulo jen a jen proto, že (slovy soudruha Smrkovského), "Odmítli jsme s chledem na poválečné vnitropolitické důvody možnost osvobození Prahy americkou armádou."

Proto, aby vytvořili partaji možnost vytvářet legendy a proto, aby si zajistili hlavní město ve sféře ruského vlivu, obětovali komunisté přibližně 2400 osob z vlastního národa. A hned také vyprodukovali legendu o bezcitných Američanech, kteří z Plzně přihlíží, kterak Praha krvácí, a kterak jest Praha osvobozena teprve na osobní rozkaz hodného strýčka Stalina.

BJ

JAK UNIKNOUT . . .

(Dokončení z 1. strany)

stvořit Spojené státy. Jihovietnamský voják prý málo bojuje. Bojuje tuším o hodně lépe než italský voják u Capporetta v První válce, bojuje o hodně lépe než francouzský voják v roce 1940, než ruský voják v roce 1941. "Tento národ nemůže uniknout dějinám," řekl prezident Lincoln dne 1. prosince 1862, a F. D. Roosevelt ho citoval dne 12. února 1943. Z projevu jiného amerického prezidenta se jihovietnamský voják svírající pušku kdesi v džungli dozvěděl, že z jeho země se bude evakuovat. Slova jaká jen těžko mohou pozvednout jeho morálku. Televizní komentátor dodá, pro potěchu svědomí svého posluchače, že nemáme žádné zprávy o tom, že v obsazeném Hue by se letos popravovalo tak hustě, jako když ho měli naposledy obsazeno komunisty v roce 1968. Milé, že? Ale Jižní Vietnam je prolezlý korupcí. zjistilo se, že ne všichni sirotci dopravení do USA jsou doopravdy sirotci. — Někteří rodiče chtějí zachránit aspoň děti, a nemohou-li uniknout sami, vpašují do transportu sirotků aspoň své děti. Jak velké musí být zoufalství, které dokáže dohnat věci až sem, jak hloupé je pobouření, které nad tím prožívá americká dáma na obrazovce.

Ještě k tomu všemu to nebezpečí spiknutí a spiklenců, kteří by chtěli Ameriku zatáhnout do války. To vše ve stejné době, kdy bývalý funkcionář sovětského kom-

somolu, Dimitrij Simes může prokázat zhruba dvacetimilionovou podporu americké organizace "Students for Democratic Society" z Moskvy. Míni se dvacet milionů dolarů, ale Dimitrij Simes, dnes žijící v USA se na obrazovky nedostane. Pravděpodobně se nedostane ke slovu díky spiknutí praviváků.

Nikdo nemůže uniknout dějinám, zvláště pak ne svým vlastním. Je trapné vidět, kterak se opakují věci, které jsme už jednou, či vícekrát, jaksi zažili. Demokracie je samosebou dobré slovo i v ústech těch, kteří usilují o to, aby každý stín demokracie zmizel ze života naší zeměkoule. Demokracie je dobrá také k tomu, abys se k tomu ale mohl vyjádřit. Okamžikem, kdy bylo v Mnichově roku 1938 vydáno Československo, a okamžikem, kdy o rok později padlo, za méně než sporadických akcí svých spojenců, Polsko, znamenal, že celá skupina národů Evropy hledala cestu k tomu, jak uniknout Hitlerovi pouze v tom přimknout se k němu. Kdo to neučinil včas, anebo jen váhavě, byl pozřen válkou.

V případě Vietnamu a Kambodže zbývá už jen nereálná naděje k tomu, abychom mohli doufat, že historie, která potkala Francii a Anglii po roce 1938, vyhne se Spojeným státům po roce 1975. Obávám se, že i při všem, co je jen dobré, a co lze říci o akcích a velkorysosti Spojených států ve Vietnamu, se jim nevyhne hanba.

14. dubna 1975

JBš

razily Rusky pražskou Spartu 72:56.

— Čs. tenistky se účastní letošního Federation Cupu — ženské obdoby Davisova poháru. Turnaj bude se konat ve franc. Aix en Provence od 5. do 12. května 75.

— Americký profi koulař Brian Oldfield "zahodil" kouli jako dosud nikdo před ním 22.11 m daleko. Světový rekord to ale nebyl. Brian je profík.

— V Mexiku vyhrála Milena Duchková skoky s věže. Ve skocích z 3 m prkna byla čtvrtá.

— První finálový zápas Českého poháru vyhrála po "divizním" výkonu Sparta Praha nad B. Ostravou 1:0.

— Předseda LIGH J. F. Ahearne se dal slyšet, že bude na příštím kongresu "nadšené" hlasovat pro tzv. otevřený turnaj, aby se již příštího MS v Katovicích mohla účastnit Kanada a zesílené teamy USA, Finska a Švédska, jejichž hráči hrají v kanadsko-americké lize. A pak "hín se hukáže . . ."

— V Rio de Janeiro se uskuteční 18.6. druhé "Světové dny kopané", které se loni konaly poprvé v Barceloně. V jejich rámci se na Maracaně střetnou Evropa-Jižní Amerika. Vedoucím mužstva starého kontinentu se stal Čechoslovák dr. V. Jirá, trenéry jsou Helmuth Schön (NSR) a Stefan Kovacs (Rum.).

— Martina Navrátilová obsadila spolu s Australankou Huntovou 4. místo na závěrečném turnaji ženských čtyřher v Tokiu. V utkání o titul vyhrála Angličanka Wadeová s Austr. Courtovou nad Kingovou s Casalsovou (obě USA) 6:7, 7:6, 6:2 a o třetí místo Durrová (Fr.) se Stoveovou (Hol.) nad Navrátilovou s Huntovou 8:6 (hrálo se jen na jeden set). Před tím porazila čs.-australská dvojice s párem Kingová-Casalsová 5:7, 6:3, 4:6.

— V utkání Evropské ligy stol. tenistů zvítězilo v Šölvesgönu Švédsko nad Československem 5:2. Čechoslováci nastoupili bez Orłowskiho.

Wladimír Šetina

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar
1368 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vřím pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheon" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3605 — RH 4-9787

DUBČEK PROMLUVIL . . .

(Dokončení ze str. 1)

situaci říká, že neznamená návrat do r. 1967, tedy do doby před Pražským jarem, ale do situace, v jaké ještě KSČ nebyla; tak je to špatné.

Čtenář dopisu je pravděpodobně překvapen, že Dubček při líčení této situace přechází roli, kterou při tom hraje Sovětský svaz: připisuje všechnu vinu domácímu dogmatikům, které obviňuje z toho, že proti oficiálnímu vedení KSČ dělali "frakční politiku" — poznamenejme, že "frakční politika" patří k smetelným hříchům komunistické církve — která ved-

lysovali Sověti souhlas. Teprve s mocnou podporou sovětských vojáků se v dubnu 1969 domácí ultra podařilo Dubčeka svrhnout a tuto koncepci likvidovat.

Mezinárodně-politicky je dopis zveřejněn v době, kdy vrcholí přípravy na komunistický summit, který má sjednotit komunistické řady nejedliže v Evropě a pak ve světě a dát jim novou jednotnou maršrutu. Jsou provázány dosud největšími názorovými neshodami uvnitř jindy tak disciplinovaného tábora. Jugoslávci přislíbili svou účast jen podmíněně a požadují rovnoprávnost účastníků a otevřenost a veřejnost porad. Rumuni žádají "nové formy" spolupráce komunistických stran, Italové, Španělé, Švédové a jiní se brání tomu, aby si nechali nasadit chomout a ponechat oprať v rukou jiných.

Nespokojenost některých sovětských kruhů s tímto stavem vyjadřují některé články sovětských maršálů, psaných jako obvykle na historické téma, ale majících vreholně aktuální motivy. Snažili se v nich snížit podíl Jugoslávie na porážce fašismu na roveň Bulharska, které vyhlásilo Německu válku až když Rudá armáda stála v zemi. Tím chtěli Jugoslávii zařadit mezi země, které musí být Sovětům na věky vděčné za osvobození a především na věky poslušné. To vyprovokovalo Tita k neobvykle ostrým odpovědím, při nichž si nebral žádné servítky. Pro situaci je ovšem nejvýš příznačné, že si sovětský maršálové pro své útoky proti Jugoslávii vybrali právě pražský tisk.

A do této atmosféry přichází hlas dosud mlčícího Dub-

čka, který vedle kritiky domácí situace pronáší také některé myšlenky o vztazích mezi komunistickými stranami. Kritizuje zasahování Ulbrichta a Gomulky do vnitřních záležitostí ČSSR, vyvrací pomluvy o tom, že ČSSR chtěla vystoupit z Varšavského paktu a "zaprodal se kapitalistům" tím, že uvažovala o zahraniční půjčce (zatímco dnes jsou v socialistických zemích otvírány kapitalistické banky). A obviňuje dnešní režim, že vyvolává antisovětiismus svými praktikami, tím že "pumpuje" do lidí při nějaké příležitosti hesla o přátelství se Sovětským svazem, takže to vyvolává opačný účinek. Požaduje při tom velmi kategoricky právo jednotlivých komunistických stran na samostatnou vnitřní politiku a jejich zrovnoprávnění. Strany, které se chystají na summit do východního Berlína příští měsíc, těžko budou moci tento hlas neslyšet.

Neslyšet Dubčekovo svědectví však nemůže ani světová veřejnost, před kterou se nynější režim snaží vypadat jako "salonfähig". Svědčí o tom ostatně ohlas, který dopis ve světovém tisku vyvolal. Budou mu rozumět (pokud ovšem vůbec chtějí rozumět) i ti, kteří těžko strávají známý stranický žargon a dialektiku, které charakterisují některé pasáže. Věty jako "Idea a aktivní obhajoba lidských práv jsou plně odstatněné i za socialismu" jsou však jasné.

Příliš mnoho temperamentu

nepatří do operačního sálu. Dokazuje to případ ze sardinského Sassari. Chirurg Ponchetti a anestetik Schiappa se dostali do sporu, jak pokračovat v operaci žaludku nemocného. Prudká výměna názoru přerostla v "souboj na skalpely" a teprve upozornění sestry na kritický stav nemocného vrátilo oba lékaře od sporu k operaci.

Úřední formulace

bývají v nejrůznějších vyhláškách mnohdy více než krkolomné. S náležitou důkladností formulovala redakce Úředního listu Německé spolkové republiky název nového nařízení tak, aby každý čtenář na první pohled měl jasno, o čem jde: Třetí nařízení ke změně nařízení k předchozí změně nařízení k předchozí změně nařízení o přepravování nebezpečných druhů zásilek po Rýně.

Nejvyšší budovou na světě

se bude pyšnit kanadské Toronto. Mrakodrap pojišťovny společnosti Canadian National bude činit do výšky 553,17 m.

JACÍ JSME . . . ?

(Pokrač. ze str. 1).

v exilu — málo navštěvují různé jubilejní národní akce. Ale pozor, nejsou sami. Všimněte si, prosím, že procentuálně stejně málo navštěvují tyto akce posrpnovní emigranti generací starších. Ty, co nepřišli, tedy nespojují věk, ale jejich společný život v dvacetileté totalitě.

Lidé ovšem do sebe v totalitě nesáli jenom záporné prvky, důsledkem projevu zla bývají někdy ve složitě lidské duši i kladné stránky. Lidé čerpali ze zlých zkušeností různé; někteří jsou tedy tací, jiní onací. Ale jedno je posrpnovým emigrantům většinou společné a dělí je od poúnorových — jiné pořadí hodnot. A to se — bohužel — hodně týká právě projevů národního citění.

Můj příspěvek zdaleka nevyčerpává dané téma — jaká je posrpnová emigrace na rozdíl od poúnorové. A tedy do značné míry i téma — jaký byl náš národ v roce 1948 a jaký o 20 let později. Pro další debatu na tento námět by byla nejcennější věcnost a ztráta zbytečných vášní. Konečně, mezi příslušníky obou emigračních táborů jsou si lidé blízcí jako vzdálení, individuální přístup k určitým otázkám neznivelizoval ani 20 let temna. Nebyli to ani poúnoroví emigranti, nebyli jsme to ani my posrpnoví, kdo zradil národ. Pro vyšší princip nebo nízký zájem jej přece zradili komunisté už v době, kdy i poúnoroví emigranti byli ještě doma. Mnozí z těchto komunistů přestali být k režimu loajální teprve v roce 1967. (Poznámka redakci: Neopravujte letopočet, to není překlep, skutečně minim rok 1967 a nikoli 1968.) A přesto i mezi nimi bych rozlišoval na základě jejich vlastních závěrů z osobní dlouhodobé politické činnosti v minulosti a upřímnosti jejich současného snažení a zaměření. Na druhé straně ovšem netvoří podstatnou část naší posrpnové emigrace ani skupina "osnovatelů Pražského jara" ani ti, kdo "se zatím tiše připravovali na čistě hospodářskou emigraci do světa, kde je nadbytek". Pražského jara se aktivně zúčastnil skoro každý československý občan, skutečných osnovatelů bylo jen velmi málo a většinou zůstali doma. A je pouze odrazem stavu dnešního západního světa, že se teď raději naslouchá levicovým revizionistům než zbývající velké části angažujících se Čechů a Slováků v exilu a že tudíž ti první mají při udržování československé otázky na mezinárodním fóru silnější ozvěnu. Konečně, je pouze dobře, když každý se o to snaží ze všech sil. Co se týká zmíněné druhé emigrantské skupiny, je velmi málo početná. Do srpnové okupace se v 68. roce z Československa emigrovalo málo. Snad nikdy se v naší zemi nepomýšlelo na emigraci mň než tehdy. Kdekdo doufal v lepší příští na území své vlastní, té tolikrát zklamané i zklamávající republiky. Na bolení kufrů do exilu v té době nebyl čas, pro lepší příští Československa se činil kdo mohl. Něco jiného je, že po naší okupaci se řada nových emigrantů snažila asimilovat a víc než staré vlasti se věnovala dobrému vlastnímu bydli. Budiž bez vedlejšího úmyslu dodáno, že začátek emigrace nebývá snadný a pupeční šňůru se starou vlastí přefízne dosti velké procento příslušníků snad všech emigračních vln.

Na závěr vzpomínku, která se mi vybavuje často, když ho-vořím o dvaceti letech života na území poúnorového Československa s někým, kdo tam se mnou tou dobou nebyl. Julius Firt jednou vyprávěl o tom, jak pohlížel ve dvacátých letech on a jeho přátelé na ruské emigranty, uprchlé před Leninem a bolševiky do Prahy. Říkal asi tohle: "Byli jsme antikomunisté a přesto jsme jim tak úplně nevěřili, když popisovali hrůzy, jaké v sovětském Rusku zažili. Říkali jsme si, že je to tam jistě strašné, ale že ti ruští emigranti přece jen přehánějí. Neměli jsme totiž tehdy svou vlastní zkušenost." Julius Firt je emigrantem dnes již dvojnásobným . . .

V severonorském městě

Tromsø chtěla v těchto dnech víc než sto automobilů zaplatit pokutu za překročení dovolené rychlosti. V místním tisku se totiž dočetli, že policisté sledovali o svátcích silniční provoz radarem a odpustí polovinu pokuty všem, kdo se dobrovolně přihlásí. Policisté byli milosrdní a kající hříšníky propustili jen s napomenutím. Neopomněli však poukázat na datum v novinách — 1. dubna.

Film v černé

Časopis Los Angeles Times přinesl nedávno zprávu, že v Hollywoodu pracuje patnáct filmových laboratoří, které vyrábějí ilegálním způsobem kopie nejúspěšnějších amerických filmů a pak je prodávají nejrůznějším distributorům celého světa. Roční ztráta, kterou tím utrpí hollywoodské firmy, se odhaduje na miliardu dolarů. Federální policie zajistila dokonce několik ilegálních filmových kopií i v samotném Hollywoodu.

la skupinu samozvanců k pozvání cizích vojsk; a za to jsou tedy oni odpovědní, oni tím způsobili těžkou škodu mezinárodnímu komunistickému hnutí. Tato konstrukce se může zdát oportunní, ale ve skutečnosti ukazuje, že Dubček není politický romantik, za kterého byl často považován, nýbrž že chladně vidí reality. Proto také připomíná resoluci pléna ÚVKŠČ z listopadu 1968 — která sice znamenala ústup od mnohých předsevzetí z doby před 21. srpnem, ale zachovávala základní principy Pražského jara, odbourání systému osobní moci, moci policejního aparátu, eliminování veřejného mínění na tvorbu politiky atd. To jsou také zásady, které Dubček ve svém dopise vášnivě obhajuje. S touto resolucí také

Telegraficky ze světa

V polovině dubna se nad Maďarskem přehnala vichřice, která způsobila velké škody a zastavila železniční a silniční dopravu. • Sovětská raketa vynese na oběžnou dráhu první indickou družici. • Kurt Waldheim dostal v Praze čestný doktorát Karlovy university. • Umělo družici země GEOS 3 vypustili na oběžnou dráhu v USA. Družice má získávat vědecké informace o oceánech a pohybech zemské kůry. • Tanzanijská vláda zestátnila veškerý tabákový průmysl. • Sikkim, království, které jako stát bylo přidruženo k Indii, stalo se nyní její právoplatnou součástí. • Dvacet firem devíti zemí, včetně USA, Británie a NSR dostalo od dánské vlády povolení provádět naftový průzkum v pobřežních vodách západního Grónska. • Dohoda o dodávkách íránského plynu přes Sovětský svaz do Německé spolkové republiky byla podepsána v Moskvě. Od roku 1981 má Írán dodávat NSR ročně na 13 miliard krychlových metrů plynu. • Francouzský prezident odletěl na návštěvu Alžiru. Je to první návštěva nejvyššího francouzského představitele v této zemi od vyhlášení nezávislosti Alžírka v roce 1962. • Arafat, hlava Palestinské fronty osvobození jednal v Káhiře s prezidentem Sadatem a pak prohlásil spokojeně v egyptské televizi: "Dřívější nedorozumění byla rozptýlena, dohodli jsme se na pevném a jednotném stanovisku". • Příští měsíc opustí Suezský kanál třináct lodí, které tam uvázly v roce 1967. Je mezi nimi československá loď. • Lednice, jež se tam ocitla při cestě z východoafrického Džibuti do Bejrútu. • V Paříži zemřela ve věku 69 let známá černošská tanečnice, usazená ve Francii, Josefina Bakerová. •

Praha povelikonoční

Do napsání tohoto článku bavorská policie ještě nevydala zprávu o počtu západních turistů, kteří s platným československým vízem byli letos posláni od hranic zpět, tak, jako každý rok. Důvody jsou zmíněné foto, pluvous, údaj Sudety v cestovním pasu nebo jednoduše zabráněné auto. O velikonočních byla čekací doba na hranicích kolem tří až čtyř hodin, zdá se však, že horečnaté dny a rychlé prohlídky si pohraniční složky vynahrádily těsně po svátcích. Němečtí turisté, převážně studenti vyprávěli o ponižující noční prohlídce jejich autobusu v Rozvadově, která trvala tři hodiny a byla prováděna čtyřmi muži. Další hodina byla potřebná k zadržování reflektorů a různých částí z karosérie, které bedliví soudruzi povorně odšroubovali. Pro řidiče, který jel tuto cestu již několikrát to nebylo žádné překvapení, několikrát byl nucen dělat na hranicích "stripsease." Hůře dopadl šedesátiletý německý turista, který krátce po operaci byl vytažen z vlaku, prohlédán, odsouzen k elu přes tisíc korun a nedovoleno mu ani zavolat, že nepřijede plánovaným vlakem. V autobuse plném studentů se nalézali i přívrženci prokomunistické a prosovětské organizace Spartakus, snad jim toto přivítání v tříhodinovém nočním mrazu bylo dobrým pozváním. Studenti, kteří si chvíli čtením časopisu "Spiegel" čtení nedokončili, soudruh v uniformě mu časopis vytrhl z ruky a zabavil, když předtím se ptal po pornografiích. Také všichni turisté museli do poslední části všechno vyjmout ze zavazadel. Ta samá procedura v mnohem horším vydání se ostatně opakuje i při návratu. Koupená láhev umělecké Ludmily byla zahavena s odůvodněním, že se budi musí na místě vyprázdnit nebo odvézt. Studenti odjížděli s dojemem, že Praha je opravdu krásná, ale že v této zemi, nikdy . . .

Dojmy z Prahy? Smutné město bez radosti, lidé stejné oblečení, stále ještě v tradičních "sústáčích". Nejlépe jsou oblečeny děti a je jich všude plno. Nová populární politika, zvýšené přídatky na děti, delší mateřské dovolené se překvapivě vyplácí. V Praze lze vidět řady těhotných žen, kočky, děti a zase děti. Na národním Republiky byl 10. února otevřen nový obchodní dům Kotva. V novinách bylo napsáno mnoho článků, ale ne v každém uváděly fakt, že se o stavbu domu zasloužili především Švédové. Obchodní dům má být podle čs. tisku největší v Evropě, první svého druhu otevřený ve střední Praze po 40 letech. Prodejní plocha nahrazuje 270 ležných obchodů; má 50 oddělení a přes 100 tisíc druhů zboží. S otevřením domu si přišli na své prodáváci i Pražané. Od začátku února se již časné ráno shromažďovaly před ním davové řady v naději, že bude otevřen. A nabal ani na oznámení den 3. února. Nervozita stoupala, na Praze koloběly fámy, že základy domu se boří. 1.500 prodávaců nebylo stále hotovo s nácvikem prodeje. V pondělí 10. února byla znovu řešena osudová otázka, zda dům otevřít či nikoliv. Objevily se nové technické problémy, shořelo několik, vypadla jedna fáze elektrického příkonu a ze 17 služebních výtahů, které při vypnutí pojištění zůstaly stát mezi patry, muselo jich 16 být mechanicky vytaženo a na ten poslední se zapomnělo a 15 zaměstnanců si v něm odjelo čekací hodinu na vysvobození. Venku bylo zatím v

pohotovosti 170 příslušníků. Veřejné bezpečnosti a rota vojáků z protějškových kasáren, kteří zadržovali tisícilavý dav napjatými lany. A jak vypadá otevření? Podle čs. tisku: "Start velkého kontinentálního dostihu. V čele je obříletý inladik, který ve dveřích ztratil balanc a nabral ho až u stánku s parfumerií. Jeden z vojáků, který nestačil uskočit, je povel. Paní, která startovala z druhého sledu, se zapletla do povoleného lana, upadla a dostala hysterický záchvat. Do dusu lidí hučí pohyblivé schody".

Mezitím se obchodní dům už zabíhl. Nejvyhledávanějším zbožím jsou automatické pračky, pánské kabely přes rameno, nábytek, kožerice, koše na ústřední topení. Hned po otevření byla vyprodána Stará myslivecká, největší fronta (v Československu už tradiční) byla u stánku se skládaným toaletním papírem. Němečtí turisté navštěvující tento dům si všimají odlišnosti od německých obchodních domů. Tak v Praze se jeden druh zboží táhne na dlouhé metry, zboží není na krátkých plochách rychle střídáno. A co horšího: nikdo je nesmí vzít do ruky, ohmatat, hned je u něho prodávka, beroucí vztikle zboží zpět.

Ne tak daleko od Kotvy, na vltavském nábreží u Čechova mostu a paláce SIA stojí na náměstí Curieových nový desetiúpatrový hotel amerického hotelového trupu "Inter-Continental." Má 404 pokojů s 825 lůžky, 1400 místy ve dvou restauracích, vinnou, noční klub, snack-bar a garáže pro 200 aut. Stavba přece jen do prostředí příliš nezapadá a štěší, že nemusí být konfrontována s jiným nezapadajícím monumentem. Stalinovým pomníkem nahofe na letenském pláni, z kterého zbyl jen podlouhlý postavec, divající se smutně na Čechův most. Jednolůžkový pokoj v hotelu stojí 22 dolarů, dvoulůžkový třicet šest.

Jak napsal Wiener Tagbuch, v Československu si vzpomínají jen lidé přes 40 let na doby, kdy zásobování probíhalo bez problémů. V povelikonoční Praze bylo vidět opět fronty před farmaceuty, kde jak známo, jeden týden chybí vpravdě a druhý týden hovězí a pak módní frontu na nový druh umělé "soft-zumzliny". I když Husáky režim se zaměřil na konzumní spokojenost lidí (jako svého času po nepodařených povstáních Poláci a Maďaři), přesto lze najít v Praze obchod, kde ve výkladní skříni visí jedno koště vedle druhého a dole mydlo. Ale nabídka zboží je mnohem bohatší než kdykoliv předtím — důležité potraviny a textilie jsou k mání, ne ovšem v přijatelných cenách. Ten fakt nevyvrátí ani zjištění, že dlouhé měřce není např. spray na vlasy či kvalitní oševce. Je známo, že stavební materiál je "žákovprofilovým" zbožím, ale přesto rostou chaty jako po dešti. Podle západních turistů je v Praze móda jako u nich před deseti lety, nápadně se nosí stále "mini." Od módní nabídky v obchodech se liší dvě věci, mnohem modernější věci na stánkách českých a slovenských módních časopisů a pak to, co ženy skutečně na sobě nosí. Zjevně nezbývá než svůj volný čas věnovat šiti.

Na Václavském náměstí se po reorganizaci a řískách stalo satirické a kaštanové divadlo Rokoko, současně Městské divadlo pražské. Dřívejší ředitel Dárek Voštil byl ostatně znám i ze svého podpisu na Manifestu 2000

slov. 17. března se v Rokoku konala premiéra tzv. kresleného divadla pod názvem Klau. Vedle stále vyprodané Laterny Magiey má Rokoko naději stát se lákadlem pro západní kulturně zaneprávněné turisty, divadlo pamatuje na ně i s cizojazyčným překladem v programu. Kreslené divadlo vzniklo z iniciativy Františka Kratochvíla, sochaře a grafika osobitěho ražení, kteří se myšlenkou oživit kresbu na jevišti, i ve filmu a televizi, zabývali delší dobu. Sám byl spoluvůdčem větší inscenací Černého divadla, které stále jezdí po světě. Sedm zamýšlení nad vztahem muže a ženy s názvy Anatomie polibku, Nové řady, Kořeny, Inspirace, Postel, Hlava a Provaz je první Kratochvílovou prací realizovanou na scéně spolu s Vladimírem Cabalkou.

O politice odmítají Pražané mluvit. Co nejvíce překvapuje jako nejkonkrétnější výsledek sovětské okupace je všeobecná slovenská nenávisť. Po Praze koluje řada vtipů představující Husáka jako slovenského patriota, který připojil k slovenskému státu protektorát Čechy a Moravu. Wiener Tagbuch zaznamenává v březnovém čísle výrok Čecha, že okupace je podle obsahu sovětská, ale podle formy slovenská. Je pravdou, že v úřadech přibýlo mnoho slovenských funkcionářů, nicméně podobná nevrzavost může vyhovovat především Sovětům. Češi sami říkají, kdyby došlo k nějakým politickým změnám v Československu, vznikl by zde nejneakčnější stát Evropy, protože nikde nebyl socialismus tak důkladně zdiskreditován jako právě zde.

Západní turista dochází po návštěvě Prahy a Československa k závěru, že nejkrásnější věci zde jsou pouze ty, o které se komunisté nijak nezasloužili.

—rah—

PODPORUJTE ČESKOU NÁRODNÍ ŠKOLU

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 let
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 let
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan

- Family Income Plan
- Prefer i Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Úrazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDELI

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospisil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402
OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

Svobodovy "cesty života"

Časopis Osteuropa přináší, byť i opožděně, recenzi knihy československého presidenta Ludvíka Svobody — Cestami života, vydání, které vyšlo v Našem vojsku v Praze v roce 1971, dosud alespoň první díl. Recenzent soudí, že kniha, kterou Svoboda psal za pomoci tří historiků — z nichž alespoň dva přežili normalizační čistku — je pozoruhodná. Nemluví tu totiž komunistický politik, spíš poněkud naivní a staromódní vlastenec a voják, který byl nevyzpytatelným osudem vmanévrován až do nejvyššího grémia komunistické strany — ačkoli jak i právě jeho kniha dosvědčuje, mu komunistická terminologie dodnes činí potíže. Ve své knize Svoboda popisuje svoje osudy rakouského vojáka první světové války, pak českého legionáře v Rusku, který bojoval u sibiřské magistrály proti bolševikům.

Svoboda líčí svou službu loyálního důstojníka první republiky, který na počátku druhé války odešel do emigrace, aby vlastně teprve tam započal svou tak komplikovanou a tak rozporuplnou kariéru. Svoboda ve svých Pamětech neskrývá obdiv pro humanismus presidenta Masaryka, vyjadřuje v nich i svůj respekt k prezidentu Benešovi. Recenzent považuje Svobodovy paměti za objektivní a faktografické. Tam, kde se liší od oficiální komunistické historiografie, nepolemizuje, ale staví skutečnost vedle skutečnosti a neodpouští si ani téměř provokativní poznámky pod čarou, z nichž vyplývá, že konečnou odpověď přenechává budoucím historikům.

Klade se otázka, jak prošla tato kniha cenzúrou a jaké

je její skutečné poslání. Recenzent soudí, že generál na sklonku svého života se přece jen chtěl představit československým čtenářům nikoli jako problematický politik, ale jako upřímný vlastenec. Jeden z jeho dlouholetých přátel komentoval vydání knihy slovy: Chce si raději sám postavit pomník, aby mu po jeho smrti nemohli jiní postavit pomník, který by se mu nepodobal.

Z humoru týdne

Stěžuje si Skot:

"To je strašné! Já vlastně nikdy nemohu pít čaj tak, jak ho mám rád. Doma ho piju s jednou kostkou, na návštěvě se třemi a já ho tak rád se dvěma!"

Povídá ředitel sekretářce:

"Budeš muset chodit do práce včas! Když se nedokážeš vypravit do sedmi, tak přijď aspoň v osmi!"

"A co se tam, prosím tě, tak brzo ráno děje?"

Pacient v nemocnici:

"Sestro, proč je ten lékař tak nechutný?"

"To není lékař, to je večere."

Stalo se v Anglii. Na úzké cestě se potkali dva automobilisté, jedoucí proti sobě. Projet nemohli, couvat se jim nechtělo. Tak zastavili a čekali.

Jeden z nich si otevřel Timesy a dal se do čtení. Po chvíli se druhý řidič ozval: "Budete tak laskav a půjčíte mi ty Timesy, až je přečtete?"